

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. Innocent. III. in Concilio (a) Lateran.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT V.

Innocent, III in Concilio (a) Lateran.

Quod quibusdam religiosis à Sede Apostolica est prohibitum, volumus, & mandamus ad universos extendi, ne quis videlicet religiosus ab (b) majoris partis Capituli, & Abbatis sui licentia pro alio fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam accipiat, ultra summam communi providentiâ constitutam: alioquin non teneatur conventus pro his aliquatenus respondere, nisi forte in utilitatem (c) domus ipsius manifestè conlisterit redundasse. Et qui contra istud statutum venire præsumperit, graviori disciplinæ subdatur.

NOTÆ.

(a) **L**ateranen.) Generali videlicet, sub Innocentio III. celebrato, ubi cap. 59. *Et in cap. unic. hoc titulo, in 4. collect. referitur hic textus, de quo Concilio nonnulla notavi in cap. 1. de summa Trinit.*

(b) **M**ajoris partis.) Quæ etiam desideratur in qualibet alienatione rerum Ecclesiæ, juxta adducta in cap. 1. de his que fiunt à major.

(c) **I**n utilitatem domus.) Ex his verbis deducunt Fachineus lib. 2. *controv. cap. 77 Pinel. in l. 2. C. de rescind. num. 69.* quod quando Prælati cum debita solennitate mutuam pecuniam accipit, etsi non probetur eam conversam fuisse in ejus utilitatem, tenetur Ecclesiæ eam solvere. Sed contrarium, immò non teneri Ecclesiam ex mutuo à Prælato simul cum Capitulo accepto, nisi probatum fuerit, pecuniam veram esse in ejus utilitatem, docuerunt plures congesti à Barbosa in *collect. Et select. ad hunc textum Hermosilla in l. 3. tit. 1. glos. 2. part. 5.* in qua opinio-num varietate placuit distinctio P. Molina *rom. 2. de justitia, disput. 300.* quem sequuntur plures congesti ab Hermosilla ubi proxime, & noviter Gibalinus lib. 1. *de usur. cap. 3. artic. 2. num. 5.* videlicet, ut si ad mutuum solvendum alienanda sint immobilia, aut mobilia pretiosa, quæ servando servari possunt, incumbat creditori onus probandi, tale mutuum cessisse in utilitatem Ecclesiæ; quia talia bona nequeunt alienari sine debita solennitate. Si verò ad mutui accepti solutionem sufficiant alia bona mobilia, non est necessariò probanda prædicta utilitas Ecclesiæ. Quando tamen pecunia dicatur versa in Ecclesiæ utilitatem, exponit Gibalinus ubi supra.

COMMENTARIUM.

2. **Q**uidam sunt fidejussores, qui variis ex causis ex fidejussione efficaciter non obligantur, qui non idonei dicuntur in l. 3. ff. de fidejuss. l. 1. Et 2. ff. qui satisf. l. 1. ff. si quis in jus vocatus. Et in primis jure civili attentò omnes personæ, quæ stipulari non poterant, veluti mutus, infans, & similes, qui solennia stipulationis verba proferre non poterant, nec ut fidejussores poterant intercedere, l. Gracè 8 ff. l. blanditus 12, C. hoc tit. Hodie tamen attentà lege 2. tit. 18. lib. 5. *recopil.* omnes illi fidejussores dari possunt, si consensum, conceptumque suum exprimere possint, ut docent Gregorius

Lopez in l. 6. tit. 12. partit. 5. Padilla in l. promissis, num. 5. C. de transact. Pauladorius lib. 2. *rerum quorid. cap. 3. num. 22.* Azevedus in *dist. l. 2. num. 19.* Matienzus *glos. 3. num. ultim.* Infans verò, prodigus, furiosus, & similes, qui ex contractibus efficaciter non obligantur, nec ex fidejussione tenentur. Deinde idonei fidejussores non sunt minores, qui licet stricto jure efficaciter teneantur, ut agnoscunt Gomez lib. 2. *var. cap. 13. num. 19.* Barbosa in l. 1. C. de fil. fam. tamen non sunt idonei, l. de die 8. §. 1. ff. qui satisf. dar. cog. l. ait Prætor 7. §. non solum 3. ff. de minor. l. 3. l. si Titius 48. ff. hoc tit. l. C. de fil. fam. Cùm enim fidejussio per se damnosâ sit, ut supra probavi in cap. 1. creditur minorem in ea fuisse circumscriptum, & ita facile ipse restituatur adversus fidejussionem, ut probant Heringius de fidejuss. cap. 1. num. 46. Et cap. 7. ex num. 82. Pirrus Mantus *cod. tract. 2. p. sect. 8. cap. 15. latè Noguero. alleg. 34.* Fontanel. de pactis nupt. *clausul. 4. glos. 8. p. 3. num. 28.* Barbosa ubi supra, Molina de justitia *tract. 2. disput. 504. num. 25.* nisi minor fidejusserit in rem propriam, idest in proprio negotio, ut in utilitatem suam fidejussio verratur, *dist. l. de die 8. §. 1.* vel si minor majorem se dixerit in fidejubendo, & ita decepti creditore, ex authent. sacramenta, C. si adversus vendit quod latè exponit Noguero ubi proxime: vel si in causa pia intervenit, veluti ut patrem captivum redimat, aut in carcere detentum liberet, *authent. si captivi, C. de Episc. Et cleric. Noguero supra, num. 7.* Barbosa num. 3. Et 4. Quare meritò Papinianus in l. si Titius 48. ff. hoc tit. dixit hoc beneficium in in certo esse, quia his exceptionibus, & aliis limitatur. Nec etiam fœminæ, & clerici licet, & efficaciter fidejussores intercedunt, ut probavi in cap. 1. hoc tit. Et in cap. ex rescripto, de jurjur. Etiam milites armata militiæ, qui in castris degunt, stipendiaque merent, idonei fidejussores non sunt, nisi in negotium proprium interveniant, *dist. l. de die 8. §. 1. ff. qui satisf. mittes 31. C. locati, l. 2. tit. 11. partit. 5.* ubi duas rationes assignat Alphonsus noster illis verbis: *Porque los hombres no pudieran aver derecho de ellos tambien, y tan ligeramente como de los orros.* Incutit enim terriorem cingulum militare, ut probat Juvenalis, sive quis auctor est, *satyr. 16.* notantur Eringius *dist. cap. 7. num. 160.* Pirrus *dist. sect. 8. cap. 4.* Gomez *dist. cap. 13. num. 10.* quod procedit in militibus in expeditione ipsa occupatis, qui castra sequuntur, & stipendia merent; non verò in illis

illis, qui parati sunt ad bellum, vulgò dicimus terciados, y quintados; quia illi ex iudiciume efficaciter obligantur, ut docent Gregorius Lopez in *dist. l. 2. glos. 1. Gamma deces. 365. per totam*, ubi Flores de Meña.

Succedunt filiifamilias, & servi, circa quos sciendum est, quod cum filiifamilias integrum caput in civitate habeat, *l. nam civium 4. ff. de his qui sunt sui vel alieni, l. illi à quo 13. §. ultim. cum l. sequent. ff. ad Trebel.* & obligari possit ex quibuscunque causis, non minus quam pater, *l. si quis cum filio 44. ff. de pecul. l. tam ex contractibus 57. ff. de iudicis, l. si pradia 38. in fine, ff. de donat. inter, l. filius 39. ff. de obl. & ut. nulla est ratio cur ex fideiussione efficaciter non obligetur: sed ob bonorum defectum illum non esse idoneum fideiussorem, dicitur in *l. 3. ff. hoc rit. nec in necessariis fideiussoribus esse admittendum, nisi eum alii etiam non idonei admittuntur, veluti in specie textus in *l. 2. §. quod ait 3. junct. al. sequenti. ff. qui satisd. cog. unde si in aliis causis intercedat, tenet obligatio, l. nulla §. C. quod cum eo. l. item 7. in princip. ff. ad Macedon. nisi per fraudem intercedat filius, qui ut talis tanquam principalis obligari non poterat, ut dicitur in §. 1. ejusdem legis: idemque de mandato docetur in *l. si vero 12. §. idem 4. ff. mandati: quare sui juris factus tenetur ex bonis propriisolvere, l. si dubitet 10. §. filius, ff. hoc rit. & dum est in sacris paternis, tenetur ex bonis castrensibus, vel quasi, seu aliis ad eum spectantibusolvere, dicit. l. 10. §. filius: & ita solvens actionem mandati habet contra reum principalem, non directam, sed utilem, quia directam patri acquisivit, in cuius potestate erat tempore, quo contraxit, *l. si vero 12. §. si vero, ff. mandati, l. quidam 46. in fine, ff. de hered. instit. ubi eujacius tract. 2. ad Af. i. Revardus in *l. qui 19. ff. de rez. jur. Gothofredus in *l. filius 76. ff. de v. ob. imò et si non fideiubeat ex causa peculiari, nec ex re patris, sed ex quacunque alia, l. §. sed si filius 9. ff. de peculio. Potest etiam filiifamilias pro patre reo principali efficaciter fideiubere, *l. 1. C. de filiofamil. minor l. si ex alio 9. C. quod cum eo, l. si paternam 8. C. ad Vellejanum, l. filius 8. C. hoc rit. l. si dubitet 10. §. filius, ff. eod. ubi referuntur effectus similis fideiussionis. Et licet vulgò hæsitetur, quomodo filius pro patre intercedere possit, cum juris censurà una eademque persona cum eo credatur, *l. ultima, C. de impuber. & nemo apud seipsum, vel pro seipso fideiubere possit, l. heres 21. §. servo 2. l. Granius 71. ff. de fideiuss. in promptu solutio est, siquidem filius in his, quæ ad patrem pertinent, & sunt correlativa inter utrumque, censetur cum eo una, eademque persona: sed in his, quæ spectant ad extraneos habetur, prout est, pro diversa persona; & ideo apud extraneum obligatur, in iudicium trahitur, & cætera agit, aut paritur, tanquam paterfamilias; & ita potest pro patre apud extraneum fideiubere, non verò pro extraneo apud patrem, argumento legis Imperator §. ff. ad Trebel. Non idem dicendum est in servo; si enim extra causam fideiubeat peculiarem, & extra rem domini, inutilis fideiussio est. Differentiam inter utramque personam notavit Ulpianus in *dist. l. 3. §. si filius §. C. Julianus 6. §. sed si filius 9. ff. de peculio: quam comprobant textus in *l. 3. l. sed***********

*est 20. junct. l. servus, antecedenti: & à contrario sensu; l. heres 21. §. servo 2. hoc tit. l. de die 8. l. si servus 2. ff. qui satisd. cog. l. in persona 30. §. 1. ff. de pactis: in cuius differentie ratione reddenda non consentiunt Interpretes, omissis traditis ab Heringio de cap. 7. n. 292. Veram assignavit D. Iosephus de Retes de fideiussoribus cap. 5. num. 20. supponit enim perdoctus vir, differentiam hanc non placuisse tam Sabinianis, quam Proculeianis; imò & Sabinianorum sententia tantum differentiam illam obtinuisse, quia Proculeiani nullum inter filium & servum discrimen constituerent. Et licet sententia Proculeianorum iuri consona sit, differentia tamen Sabinianorum magis accedit respectui pudoris, & verecundie paternæ; erat enim indecens, ut saltem peculio tenus, cuius administrationem filio promiserat, pater recusaret implere fidem à filio promissam in fideiussione; pudorem enim filii in patrem reflectimus, ut pudorem patris in filium, argumento legis *istis quidem 8. de eo quod metus, l. quævis 20. ff. solut. matrim. quæ ratio in servo erga dominum non militat; fides enim servi nulla, aut fluxa est; & eius persona, si ita dici potest, omnium est vilissima iuris Romani censurà. Hac ergo forsitan ratione ait laudatus Præceptor, quod Sabiniani fideiussionis servilis extra causam peculiarem factæ nullam curam habuerunt, sed fideiussionem filii voluerunt patrem obligare peculio tenus, ex quacunque causa fideiussisset: à quibus imbutus Julianus, qui eisdem scholæ fuit, *l. 2. in fine, ff. de orig. jur. respondit in dict. l. 3. §. filius §. cum sequens. eam differentiam, quæ in fideiussione datur, dari etiam in obligatione mandati, si servus, vel filius extra causam peculiarem rem domini mandaverint; mandatum enim filii patrem onerat, sed mandatum servi non onerat dominum. Nec obstat textus *in l. si servi 42. ff. de negot. gestis, ubi actio de peculio ex mandato servi in dominum competit; quia accipiendus est juxta propositam differentiam, quando ex re domini vel propter negotium peculiare servus mandavit. Idem dicendum esse in compromisso, & in iuramento delato à servo, vel filio, docet probat ipse præceptor num. 20.****

Tandem monachi, qui nec velle, nec nolle habent, *cap. dilectus 27. de elect. in 6. cap. 2. de restam. eod. libro. cap. non dicatis 12. quest. 1. ideoque servis equiparantur, licet minus orthodoxè, à Duareno ad titulum de condit. indeb. cap. 6. Osualdo lib. 17. Donelli, cap. 20. littera A. non aliter ex fideiussione obligantur, quam accedente superioris consensu, & licentia maioris partis Capituli, *l. 2. tit. 12. p. 5. quo casu procedit textus in cap. ex rescripto 9. de iurejur. docuerunt plures congesti à Barbosa in presenti, & lib. 10. juris eccles. cap. 43. num. 58. quibus addendi plures congesti à Tamburino tom. 3. de iure Abbatis disputat. 3. quest. 6. num. 35. Diana p. 11. tract. 40. resol. 31. Heringius de fideiuss. cap. 7. num. 43. Pirthus Maurus eod. tract. sect. 8. quest. 11. nam monachi quid proprium non habent, capite cum inter, de statu monach. nec res monasterii distrahere possunt; quare non est unde consistat obligatio, & ideo ipso iure fideiussio nulla est, cum nec persona, nec bona adsint, in quibus consistere possit, ut de servis proxime diximus.**